

6.12.20  
7/9380

T.C.  
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI  
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 1711

15 ARALIK 2009

Konu :Yazılı Soru Önergesi

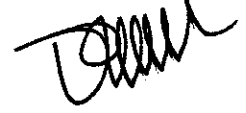
15555

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

**İlgi:** TBMM Başkanlığının, 01.10.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-15242 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Selçuk AYHAN'ın tarafıma tevcih ettiği, 7/9380 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Enerji İşleri ve EİEİ Genel Müdürlüklerinden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.



**Taner YILDIZ**  
Bakan

**EKLER :**

EK-1 Önerge Cevabı (3 Sayfa)

**DAĞITIM :**

Gereği :  
TBMM Bşk.

Bilgi :  
Başbakanlık

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN SELÇUK AYHAN'IN  
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI  
(7/9380)**

**Sorular 1, 2:**

Geçtiğimiz hafta, Rusya ile Türkiye arasında imzalanan enerji anlaşmaları; Başbakan Sayın R. Tayyip ERDOĞAN'ın damadı Berat Albayrak'ın Genel Müdürü olduğu Çalık Enerjinin Bakanlar Kurulu kararıyla ihalesiz yapımını üstlendiği Samsun-Ceyhan petrol boru hattına petrol vermesi karşılığı, Nükleer Santral ihalesinin de Rus-Türk ortaklığına verilmesi ile sonuçlandığı ulusal basınımızda yer almıştır (Radikal, 7 Ağustos 2009). Yapılan anlaşmadan da görüleceği üzere, AKP hükümetince, yerli ve yenilenebilir enerji, kaynakları bir kenara itilmiş, çok uluslu enerji tekellerinin istemleri doğrultusunda, Türkiye'nin enerjide dışa bağımlılığı bir kez daha uluslararası anlaşmalarla garanti altına alınmıştır. Onca yasayı apar topar TBMM'den geçirmeyi sağlayan AKP hükümetinin, güneş, rüzgâr, jeotermal, biyo-atıklar gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının, elektrik üretiminde kullanılmasını teşvik edecek "yenilenebilir enerji teşvik yasa tasarısını", TBMM Genel Kuruluna getirmemiş olması, AKP hükümetinin kendine yakın kimi şirketlere sağlanacak, kolaylıklar adına söz konusu tasarımı rafta beklettiği iddialarına neden olmuştur. Uluslararası Enerji Ajansı, 2100 yılında toplam enerjinin "yenilenebilir enerjiden" üretileceğini ve bunun da yüzde 70'inin güneşten sağlanacağını öngörmektedir.

Yakın bir zamanda, BBC'nin yayımladığı bir habere göre Avrupa ülkeleri ve uluslararası enerji şirketleri Almanya'da bir araya gelmişler, Sahra Çölünde güneş enerjisi üreterek Avrupa'nın elektriğini sağlamak üzere fizibilite çalışmalarına başlamışlardır. Bulduğumuz coğrafi konum gereği, Türkiye; güneş, rüzgâr, su, jeotermal ve biyoyakıttan enerji üretebilmek için dünyanın birçok ülkesine göre avantajlıdır. Türkiye, güney kıyılarının uzunluğu nedeniyle İspanya ile birlikte güneş enerjisi yönünden büyük bir potansiyele sahiptir. Avrupa'nın en güçlü rüzgâr potansiyeli Türkiye'dedir. Türkiye, jeotermal kaynak zenginliği açısından dünya sıralamasında 5. sıradadır. Oysa ki ülkemizde hidroelektrik potansiyelinin yüzde 57'si, rüzgâr enerjisi potansiyelinin yüzde 85'i, jeotermal kaynak potansiyelinin yüzde 95'i kullanılamamaktadır. (Sadık Çelik, Cumhuriyet, 03.08.2009)

Bu rakamlar, Türkiye'nin enerji alanında ulusal bir politika oluşturamadığını göstermektedir. Kaldı ki, geçtiğimiz yıllarda yaşanan elektrik kesintileri ve doğal gaz krizleri; ithal bağımlı enerji planlamalarının ve uygulamalarının ulusal güvenliğimizi de tehdit edebileceği gerçeğini bizlere öğretmiştir. Bu bilgiler ışığında;

**-Nükleer enerjinin, ortaya çıkan radyoaktif atıklar nedeni ile çevreye zarar verdiği bilinen bir gerçektir. Ülkemizde, her yıl kanserden yüzlerce yurttaşımızın hayatını yitirmesine ya da sakat doğmasına neden olan Çernobil nükleer faciasının etkileri henüz hafızalardan silinmemiştir. Ülkemizde yenilenebilir enerji kaynakları varken, AKP hükümetini hangi nedenler böylesi bir riski almaya itmiştir?**

**-Yenilenebilir enerji, karbon gazı salınımına yol açmadığı için en çevre dostu enerji türüdür. Türkiye'nin Kyoto nedeni ile karbon salınım oranlarını azaltması gerektiği bugünlerde, yenilenebilir enerjilerin teşvik edilmesi gerekmez midir?**

**Cevaplar 1, 2:**

Hızlı bir gelişme sürecinde bulunan ülkemizin enerji ihtiyacının karşılanmasında değerlendirilmesi gereken en önemli seçeneklerden biri nükleer enerjidir. Nükleer enerji günümüzde güvenli, temiz, ekonomik ve güvenilir bir enerji kaynağı olarak dünya enerji ihtiyacının karşılanmasında kullanılan ana kaynaklardan birisidir.

Ülkemizin enerjide dışa bağımlılığını azaltmak, kaynak çeşitliliğini artırmak, yerli kaynaklarımızın kullanılması suretiyle istihdamı artırmak amacıyla ilk olarak 2001 yılında 4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu çıkarılmış ve yenilenebilir enerji kaynaklarına önemli teşvikler sağlanmıştır. Bu

Kanun gereği çıkarılmış olan Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinde de yenilenebilir enerji kaynakları için ilave teşvik ve destekler yer almıştır. Elektrik Piyasası Kanununa ilaveten yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı için yasal bir çerçeve oluşturan, 5346 Sayılı “Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun” çıkarılmış ve söz konusu Kanun 18.05.2005 tarih ve 25819 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

02.05.2007 tarihinde yayımlanan 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu ve 5784 sayılı “Elektrik Piyasası Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile de 5346 sayılı Kanunda değişiklik yapılarak teşvikler artırılmıştır. Ayrıca, dalga, akıntı, gel-git enerjisine dayalı üretim tesislerinin de içerisinde yer aldığı yenilenebilir enerji kaynaklarına türlerine göre farklı fiyat ve süre uygulaması ile imalat konularının da teşvikinin yer aldığı Kanun Değişikliği Taslağı Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmektedir.

**Soru 3:**

**Yenilenebilir Enerji Kaynakları (YEK) yasa tasarısının rafa kaldırılmasında; Çalık Holdinge ihalesiz verilen Samsun-Ceyhan petrol boru hattına petrol; Nükleer Santral ihalesinin de Rus-Türk ortaklığa verilmek istenmesi arasında bir ilişki var mıdır?**

**Cevap 3:**

Söz konusu Kanun taslağı, proje ve yarışmanın amaçları farklı olup ortak noktası Bakanlığımız politikaları çerçevesinde gerçekleştirilmek istenmesidir.

**Soru 4:**

**Bakanlığınızca, Türkiye'nin enerji envanteri çıkarılmış mıdır?**

**Cevap 4:**

5627 Sayılı Enerji Verimliliği Kanununun 13 üncü maddesi gereğince Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü (EİEİ) yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesine ve planlamalarına referans oluşturmak amacıyla rüzgar ve güneş kaynaklarımız için Türkiye'nin potansiyel atlasını hazırlamıştır. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü jeotermal enerji potansiyelimizin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapmakta olup Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü de su potansiyelimiz konusunda EİEİ ile birlikte çalışmalarını sürdürmektedir. İşletmede bulunan santrallarımızın kurulu gücü ve üretim vs. bilgiler ise Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğünde bulunmakta olup Ülkemizin yıllara göre kurulu gücü ve yıllık üretim miktarı bu verilere göre hesaplanmaktadır.

Ayrıca, ülkemizin kömür rezervlerine ilişkin değerlerin yapılan ilave çalışmalar sonucunda yeniden ele alınması amacıyla Bakanlığım koordinatörlüğünde MTA, TKİ, TTK, MİGEM ve EÜAŞ Genel Müdürlükleri temsilcilerinin yer aldığı bir komisyon kurulmuş olup söz konusu komisyonun çalışmaları devam etmektedir.

**Sorular 5, 6:**

**-Türkiye'nin rüzgâr, güneş, jeotermal gibi enerji potansiyelleri Avrupa ülkelerine oranla yüksek olmasına karşın, hükümetinizin yenilenebilir enerji alanında yavaş ve etkisiz bir politika izlemesinde çok uluslu enerji tekellerinin rolünün bulunduğu iddiaları doğru mudur?**

**-Hükümetinizin yürüttüğü enerji politikaları, yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarımızın önemi, önceliği ve etkin kullanımı konusunda ulusal bir politikaya sahip olmadığını mı göstermektedir?**

**Cevaplar 5, 6:**

YEK Kanununun uygulamaya geçtiği tarihten bu tarihe kadar geçen süreçte işletmeye geçen yenilenebilir enerjisine dayalı üretim tesislerine bakıldığında; rüzgardaki kurulu gücün 18,9 MW'dan günümüzde 645 MW'a, jeotermalde kurulu gücün 15 MW'dan 77 MW'a ve hidrolikte de 12.645 MW'tan 14.278 MW'a yükseldiği görülmektedir. Ülkemizin yenilenebilir kaynak potansiyelinin azami ölçüde değerlendirilerek elektrik üretimine kazandırılması çalışmalarımız enerji politikalarımızdaki hedeflerimiz doğrultusunda devam etmektedir.

Yüksek Planlama Kurulunca 18.05.2009 tarihinde kabul edilen "Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi"nin "Kaynak Kullanım Hedefleri" bölümünde yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik enerjisi üretimindeki payına ilişkin hedefler yer almakta olup Bakanlığımızın internet sitesinde yayınlanmaktadır. Temel hedef yenilenebilir kaynakların elektrik enerjisi üretimi içerisindeki payının 2023 yılında en az %30 düzeyinde olmasının sağlanmasıdır. Buna göre;

- 2023 yılına kadar teknik ve ekonomik olarak değerlendirilebilecek hidroelektrik potansiyelimizin tamamının elektrik enerjisi üretiminde kullanılması,
- Rüzgar enerjisi kurulu gücünün 2023 yılına kadar 20.000 MW'a çıkarılması,
- Elektrik enerjisi üretimi için uygun olduğu öncelikli olarak belirlenen 600 MW'lık jeotermal potansiyelin tümünün 2023 yılına kadar işletmeye girmesi,
- Güneş enerjisinin elektrik üretiminde kullanılması uygulamasını yaygınlaştırmak, bu konudaki teknolojik gelişmelerin yakından takip edilmesi ve uygulanması ve ülke potansiyelinin azami ölçüde değerlendirilmesinin sağlanması,
- Üretim planlamaları; teknolojik gelişmelere, mevzuat düzenlemelerine bağlı olarak diğer yenilenebilir enerji kullanım potansiyelindeki gelişmeler dikkate alarak hazırlanacak, bu kaynakların kullanımının artması halinde, başta ithal kaynaklar olmak üzere fosil yakıtların payının azaltılması, hedeflenmiştir.

**Soru 7:**

**Türkiye'de kurulması planlanan termik santraller için uzun vadeli ithal kömür anlaşması yapılmış mıdır? Bu ülkeler hangileridir ve ithal edilecek kömür miktarı nedir?**

**Cevap 7:**

Türkiye'de elektrik üretim tesisi kurulması maksadıyla girişimde bulunmak isteyen girişimciler enerjide serbest piyasa koşullarına imkan veren 4628 sayılı Kanun kapsamında EPDK'ya başvuruda bulunmakta ve bu kapsamda lisans almaktadırlar.

**Soru 8:**

**Bugün itibarı ile,**

- a) Ülkemizde enerji kaynaklarının yüzde kaçını ithalat yoluyla karşılanmaktadır?
- b) Türkiye, sahip olduğu yenilenebilir enerji kaynağı kapasitesinin yüzde kaçından yararlanabilmektedir?

**Cevap 8:**

2007 yılı için toplam birincil enerji arzımız 107,6 milyon Ton Eşdeğer Petrol olup %25,5'i olan 27,5 milyon Ton Eşdeğer Petrol'ü yerli kaynaklarımızdan karşılanmıştır. Toplam yerli enerji üretimimizin %35'i olan 9,6 milyon Ton Eşdeğer Petrol'ü yenilenebilir enerji kaynaklarımızdan karşılanmıştır.